

Setkání se zajímavými osudy hrdinů

Koncem března vykonal vedoucí projektu ČsOL Péče o válečné veterány Petr Hozlár inspekční kontrolu v Jihočeském kraji. Kromě řešení provozních a organizačních záležitostí pak společně s krajským koordinátorem projektu POVV Milanem Čajdíkem společně navštívili dva válečné veterány – Milana Malého a Josefa Ondrýska.

Plk. v. v. Milan Malý, který se letos dožívá úctyhodných 90 let, jim povytavě vyprávěl o svoji účasti ve druhé světové válce. V roce 1939 byl pracovníčně nasazen ihned po vyučení za obchodního příručího do Německa, odkud se mu koncem roku 1940 spolu s kamarády podařilo utéct přes

Rakousko a Jugoslávii do Francie. Ta však během jejich cesty kapitulovala. Nakonec uvízl v Palestině. Tam prodělal i základní vojenský výcvik, sloužil u pěšího praporu, byl nasazen při obraně Tobruku a v polovině roku 1942 se přihlásil do pilotní školy v Kanadě. Létal na stroji spitfire u 312. čs. stíhací peruti, kde prováděl průzkumné lety. Po válce přeletěl se svou perutí do Českých Budějovic, kde se podílel na výcviku izraelských letců. V 1948 byl z letectva propuštěn a pracoval v dělnických profesích. Znovuznání se dočkal po roce 1990. Nejráději vzpomíná na pozvání ke slavnostní večeři ve Španělském sále při historické návštěvě anglické

královny Alžběty v ČR. Za přítomnosti prezidenta ji oslovil a řekl: „Moje manželka se narodila ve stejný den, měsíc a rok jako vy, svatbu jsme měli ve stejný den jako vy. Samozřejmě neplánovaně...“

Josef Ondrýsek v letošním roce oslavil krásných 93 let. Ten válečné období prožíval v Sigmě Lutín. Bylo mu 19 let. Pracoval ve velice významné fabrice na výrobu obráběcích strojů, čerpadel a později v průběhu války zaměřené na kompletaci letadel. Spolu s dalšími kamarády se zde snažil výrobu sabotovat – zdržovat neustálými opravami, vyrábět závadné výrobky. Všechno také pomáhali ruským utečencům, kteří byli nasazeni ve fabrice. Avšak fašisté se pomstili a z vesnice Javoříčko všechny muže od 15 let do 75 let vyvraždili. On sám se spojil s ruskými partyzány a v oddílu RIKITAN bojoval až do osvobození.

Zajímavé osudy. Právě taková vyprávění válečných hrdinů patří neodmyslitelně k práci terénních pracovníků projektu POVV, kteří válečné veterány pravidelně navštěvují. Bylo tomu tak i tentokrát...

Připravil: Ladislav Lenk s využitím podkladů Milana Čajdíka

Celou válku v brigádě J. Žižky z Trocnova

Národně osvobozenec partyzánský odboj na jugoslávském území přispěl k porážce německého a italského fašismu. V jeho jednotkách bojovali i příslušníci české a slovenské menšiny, kteří zde léta žili a pracovali.

Na jaře 1941 totiž došlo v Jugoslávii k převratu směrem ke spojencům. Vzápětí zemi přepadli 17. dubna 1941 Němci se svým wehrmachtem a království rozdělili na malá území v zájmu nejednoty země. Mnozí Češi se dávali rychle a zcela jednoznačně na stranu domácího vzdoru, protože již věděli, co se děje v jejich domovské vlasti. Odboj vznikl prakticky ihned po částečném obsazení země. Od roku 1943 se ve vesnici Bučji zformovala brigáda Jana Žižky z Trocnova, která pak většinou operovala v regionu Slavonie. Stav brigády byl záhy přes tisíc bojovníků a v průběhu války ji prošlo

na tři tisíce bojovníků, z nichž v boji padlo 700 a přes 800 partyzánů bylo zraněno.

Olga Kučerová se narodila 9. ledna 1918 v Hercegovci v okrese Ga-

rošnica. Letos se dožila krásného životního jubilea. Žije spokojeně v Brně na Kraví hoře, kde o ni vzorně pečují syn Petr. Patřila k těm, kteří se ihned v dubnu 1941 zapojili do boje proti okupantům. Jejím

úkolem bylo přenášení zpráv a jiných záležitostí mezi partyzánskými oddíly. Nesnadnou a nebezpečnou práci vojenské spojky bezesporu dobře zvládla. Odbojovou činnost vykonávala až do konce války.

Po porážce Německa i jeho spojenců se na výzvu naší vlády mohli bojovníci z brigády Jana Žižky z Trocnova, bojující za svou vlast, do ní vrátit. Olga Kučerová této možnosti využila. Řadu let pracovala jako daňová účetní a byla členkou Českého svazu protifašistických bojovníků. Nechce se ani věřit, že je v důchodu přes třicet let. Stále se čile zajímá o politické a společenské dění v naší republice. K jejímu životnímu jubileu jí přišli poblahopřát zástupci Československé obce legionářské, konkrétně terénní pracovník projektu Péče o válečné veterány Jan Kux, a zástupci ÚMČ Brno střed.

Připravil: JAX

Hrdinové od Sokolova se stali jeho čestnými občany

Plukovník v. v. Antonín Bukový, který se bojuje u Sokolova v roce 1943 účastnil jako velitel telefonního roje, plukovník v. v. Fedor Komár bojující u Sokolova coby pomocník střelce lehkého kulometu 2. roty a plukovník v. v. Leopold Vojtěchovský, jenž u Sokolova bojoval na postu střelce lehkého kulometu třetí roty. Tito přímí

účastníci a dodnes žijící hrdinové slavného boje 1. čs. samostatného polního praporu v březnu 1943 u ukrajinské vesničky Sokolovo se nyní stali jejími čestnými občany. Stalo se tak u příležitosti oslav sedmdesátého výročí této události přímo v Sokolovu 9. března 2013, kde osobně převzali příslušný doklad. V oficiální delegaci

MO ČR byli zástupci Československé obce legionářské v čele s prvním místopředsedou Jindřichem Sittou, několik veteránů východní fronty a také terénní pracovníci projektu ČsOL Péče o válečné veterány, kteří na Ukrajinu válečné hrdiny doprovázeli.

Text a foto: Ladislav Lenk

Vlast a povinnost mu říkaly víc, než zralým chlapům

Dne 25. února se dožil 90 let stíhací pilot nositel řádu Bílého lva plk. v. v. Emil Boček, jeden z mála žijících příslušníků československého letectva ve Velké Británii. K významnému životnímu jubileu byl přijat primátorem města Brna Romanem Onderkou, obdobně přijetí se uskutečnilo i u hejtmana Jihomoravského kraje Michala Haška. Největší radost mu však způsobila oslava konaná 2. března v Brně – Tuřanech, kde se narodil. Provázela jej distingovaná paní Eva, která je jeho životní družkou už 52 let. S jemným úsměvem sledovala veškeré to hemžení, jehož příčinou i hlavním protagonistou byl on sám. Oslavy se zúčastnilo odhadem 250 lidí a orlovna byla zaplněná do posledního místečka. Převládaly modré stejnokroje letců se 22. základny taktického letectva v Náměšti nad Oslavou, kontrovaly jim uniformy RAF a nechyběly ani stejnokroje československých legionářů z 1. světové války. Bylo vidět, že místní i příznivci si slavného rodáka velice vážili. Seděl skromně a důstojně oproti tomu davu pod českou a britskou vlajkou a příjemně se usmíval. Člověk by nevěřil, že tento bělovlasý, nepřilíš vysoký muž jako šestnáctiletý mladík měl dost odvahy a vytrvalosti k tomu, aby se vypravil na dlouhou cestu do zahraničního odboje – z níž se ostatně nemusel vrátit...

Text a foto: Tíbor Dávid

Výstava věnovaná bitvě u Sokolova

Armáda České republiky si připomněla 70. výročí bitvy u Sokolova výstavou, jejíž vernisáž se uskutečnila dne 13. března 2013 před budovou generálního štábu v Praze na Vítězném náměstí. Vernisáže se zúčastnilo na třicet válečných veteránů z Prahy v doprovodu terénních pracovníků projektu POVV. Přítomen byl i válečný veterán npor. v. v. Josef Načeradský, který se 23. března 2013 dožil 100 let. Od náčelníka Generálního štábu AČR převzal společně s blahopřáním k tomuto výjimečnému jubileu kytici květů a pamětní medaili. Vernisáže se zúčastnili i žáci základní školy nesoucí název generála F. Peřiny, kteří si připravili kulturní program.

Oldřich Axman, foto: army.cz

Připomněli si smutné výročí

Na Hradčanském náměstí v Praze u sochy T. G. Masaryka se 15. března 2013 z iniciativy Československé obce legionářské uskutečnil pietní akt k 74. výročí okupace Československa nacistickým Německem. Pietní vzpomínky spojené s položením věnců a květů k soše TGM se zúčastnili zástupci ČsOL v čele s prvním místopředsedou ČsOL Jindřichem Sittou, představitelé Ministerstva obrany ČR, Českého svazu bojovníků za svobodu, Sdružení letci-západ, Sokola, Junáka a také váleční veteráni. „Scházíme se zde dnes proto, abychom si v tiché vzpomínce připomněli 74. výročí tohoto dne smutku. Scházíme se ale ne proto, abychom rozdmychávali nedorozumění či spory mezi našimi zeměmi – Českou republikou a Německem, dříve nepřáteli a dnes partnery, ale proto, abychom s pietou vzpomněli nespravedlivé smrti statisíců našich občanů. Scházíme se i proto, abychom s úctou připomněli hrdinství a vlastenecký duch našich statečných bojovníků za svobodu a abychom připomněli nám, naší veřejnosti, nastupující generaci a politické reprezentaci, že nikdo nemá právo zapomenout a že tento den musí zůstat hlubokým poučením pro všechny národy, které chtějí žít v míru,“ řekl mimo jiné ve svém projevu k přítomným Jindřich Sitta.

Text a foto: Ladislav Lenk

Jubileum veterána 2. světové války

Válečný veterán Jan Košárek se 22. března 2013 se dožil krásných devadesáti let. Toho dne ho navštívili v jeho bydlišti Domově Hortenzie ve Frenštátě pod Radhoštěm gratulanti se srdečným přáním a drobnými dárky. V zastoupení ředitele KVV Ostrava předal dar pplk. Ivan Hrvol, jménem jednoty ČsOL Nový Jičín její předseda Rostislav Stehlík a květiny předal také terénní pracovník Petr Radina. Příjemného posezení se zúčastnil rovněž ředitel Hortenzie Jiří Absolon, syn pana Košárka s manželkou a vnučka Pavlína Jančálková, která se o dědečka systematicky stará ve dny všední. S obdivem jsme konstatovali, jak statečně snáší pan Košárek podmínky provizoria ubytování, jehož rekonstrukce bude ukončena po téměř dvou letech v dubnu letošního roku.

Ten v živém rozhovoru zavzpomínal na svou činnost v partyzánském hnutí na Valašsku a s předsedou jednoty ČsOL R. Stehlíkem na období produktivního věku v Novém Jičíně. Pan Košárek je přes problémy se zdravím stále aktivní. Dokončuje kroniku svého valašského rodu psanou krásným rukopisem. A je obdivuhodné, jaké podrobnosti ze svého života a života své rodiny si pamatuje.

Připravil: terénní pracovník Ing. Petr Radina

Nejstarší válečný veterán v Praze

Nadporučík v. v. Josef Načeradský se 23. března 2013 dožil sta let. Přitom v květnu 1945 byl jen několik hodin od smrti – naštěstí v den jeho plánované popravy v Malé pevnosti Terezín němečtí dozorcí uprchli. Narodil se 23. 3. 1913. Před okupací ČR německými vojsky byl velitelem technické roty 48. pluku, absolvoval rovněž kurz spojaře. Stal se účastníkem květnové mobilizace v roce 1938 ve funkci pobočníka velitele pluku na Náchodsku. V době okupace se aktivně zapojil do domácího protifašistického odboje – Rada 3 a Obrana národa. Byl však gestapem uvězněn a vyslýchán. Následky krutých výslechů má na svém těle dodnes. Konec války prožíval v Malé pevnosti Terezín, kde nosil označení „XYZ! (návrát nežádoucí). Společně s dalšími členy protifašistického odboje měl být popraven začátkem května 1945. Několik hodin před popravou však němečtí dozorcí z Terezína uprchli, což mu zachránilo život. Od května do září 1945 působil ve funkci důstojníka protišpionážního oddělení armádního sboru v Hradci Králové. Po odchodu z armády pracoval od září 1945 až do svých 85 let jako učitel. Oslava jeho 100. narozenin se konala v salonku Domova s pečovatelskou službou, kde Josef Načeradský v současné době bydlí. Zúčastnil se jí mj. náměstek ministra obrany Michael Hrbata, který předal oslavenci pamětní medaili, za odbor péče o válečné veterány MO plk. Milan Bachan, dále vedoucí projektu ČsOL Péče o válečné veterány Petr Hozlár, jeho asistentka Dana Nosková, krajský koordinátor projektu POVV Oldřich Axman a ředitelka školy, kde pan Načeradský celý třicet let učil. Všichni zúčastnění obdivovali současnou vitalitu stoletého veterána a upřímně mu popřáli mnoho zdraví do dalších let života.

Oldřich Axman, foto: Pavla Poláková

Gratulace profesoru Františku Hejlovi

Obdivuhodných 93 let se nedávno dožil veterán Slovenského národního povstání prof. PhDr. František Hejl, CsC., emeritní prorektor UJEP (dnešní MU v Brně). K významnému jubileu jej na radnici MČ Brno-střed přijal starosta Libor Štátka. S gratulací se připojil také ředitel KVV Brno plk. Luděk Lacina a terénní pracovník, projektu POVV Jan Kux. Profesor Hejl se narodil 16. března 1920 v Kněževísce na okrese Blansko. V letech 1934 – 1940 studoval na Gymnáziu v Boskovicích a po maturitě krátce pracoval v Brně. V roce 1943 byl totálně nasazen a pracoval v Německu, Rakousku a později na Slovensku. Už v totálním nasazení se zapojil do antifašistického hnutí a aktivně se zúčastnil Slovenského národního povstání. Po válce vystudoval filozofickou fakultu brněnské univerzity a od roku 1948 působil na katedře historie, v letech 1971–1985 jako její vedoucí. V letech 1961–1966

a 1973–1980 byl prorektorem tehdejší UJEP. Jeho vědecká činnost je zaměřena na dějiny slovanských národů. Zabýval se též dějinami brněnské univerzity a národně osvobozeným bojem za 2. světové války

Text a foto: Tíbor Dávid

Koncert nejen pro válečné veterány

V sobotu 23. března 2013 nabídla Opavanům nevšední zážitek jednoty ČsOL Moravskoslezského kraje. Uspořádala totiž benefiční koncert jako vzpomínku na československé legionáře, kteří neváhali na frontách 1. světové války obětovat ve jménu vlastenectví to nejcennější, svůj život. Ve tři odpoledne se interiér kostela Nejsvětějšího Srdce Ježíšova

v Rooseveltově ulici rozezněl duchovní, ale i světskou hudbou na počest válečných veteránů, obětí obou světových válek.

Přítomní druhováleční veteráni se po skončení koncertu ještě sešli ke krátké besedě s pohostěním v dalším klášterním prostoru. Protože je spojují společné vzpomínky, mají si tito lidé vždycky co říci.

Nechyběl plk. v. v. Andrej Koba, z Prahy zavítali Tichomír Mirkovič a Věra Holubeva, z Oder Anastasie Králová a z Frenštátu pod Radhoštěm vázila cestu Věra Šmajstrová. Za opavské jmenujme – vedle plukovníka Koby – ještě Miloslava Šafrána a Miroslavu

Kaštovskou. Veteráni ocenili vystupy všech účinkujících, zavzpomínali na události spojené s 2. světovou válkou a připomněli si památku těch, kteří se dnešních dnů nedočkali.

Na závěr bychom chtěli poděkovat Československé obci legionářské, kterou zastupoval místopředseda plk. v. v. MUDr. Jindřich Sitta, za podporu výjimečné akce i válečných veteránů samotných.

Mgr. Magda Hrstková, ČsOL Opava, foto: Ing. Jaromíra Michálková

